

[Egon Jensen.]

at finansministeren længe må være herre, i hvert fald så længe denne regering sidder. Det, jeg pegede på, var betydningen af, at man ikke på forhånd havde lagt sig fast, således at vi fik mulighed for også at få indflydelse på det. Jeg er klar over, at detaljer går vi ikke ind i her; det er jo ikke det, det drejer sig om.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Kaj Andresen): Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af kildeskatteloven.

(Lovforslaget (nr. 38) findes i tillæg A. sp. 897, fremsættelsen i tidenden sp. 625).

Første næstformand (Kaj Andresen): Sammen med denne sag foretages de under punkterne 5-6 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om afgift af arv og gave.

(Lovforslaget (nr. 39) findes i tillæg A. sp. 801, fremsættelsen i tidenden sp. 626).

Første behandling af forslag til lov om ændring af landsskatteretsloven.

(Lovforslaget (nr. 40) findes i tillæg A. sp. 941, fremsættelsen i tidenden sp. 626).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Grünbaum: De 3 lovforslag til ændring af henholdsvis kildeskatteloven, loven om afgift af arv og gave og landsskatteretsloven hænger jo sammen, og de hænger

sammen med de nye regler om dødsbo-beskatningen. De giver, bortset fra de ændringer, der vedrører arveafgiften, altså ikke mig anledning til mere principielle skattepolitiske betragtninger.

Det må forekomme helt rigtigt, at der bliver en fælles skatte- og arveafgiftsmæssig fastsættelse af værdierne, og ligeså, at denne fastsættelse hurtigst muligt bliver bindende også i forhold til det offentlige. Dette gælder ligeledes de foreslåede regler om en forhåndsbesked om de skattemæssige spørgsmål. Ændringerne er i øvrigt alle af en så teknisk karakter, at de for mig at se bedst egner sig for drøftelse i udvalg. Der er mange detaljer, som vi må se nærmere på i udvalget, men vi er fra mit partis side ikke på forhånd imod de foreslåede ændringer.

Men som sagt, foruden de ændringer, der hænger sammen med dødsbo-beskatningen, er der også forslag om en lempelse af arveafgiften, når arven tilfalder ægtefællen. De skattefri 50.000 kr. foreslår finansministeren hævet til 100.000 kr. Det er en ret væsentlig forhøjelse, og lempelsen rækker helt op til ca. 500.000 kr. Derop til får man jo lempelser, når man hæver det skattefri beløb til 100.000 kr. Når provenutabet herved alligevel kun andrager ca. 3 mill. kr. årlig, er det jo simpelt hen udtryk for, hvor lille arveafgiften i virkeligheden er her i landet. Alligevel er vi ikke på forhånd imod denne lempelse, da det drejer sig om arv til ægtefællen, men vi vil gerne se på størrelsen af det foreslåede skattefri beløb i udvalget, og vi finder, at det samtidig kunne være rimeligt at se på en eventuel forhøjelse af arveafgiften, hvor det drejer sig om arv til fjernere slægtninge.

Den foreslåede udskydelse af betalingen af arveafgiften i et privat skiftet bo, der jo hænger nøje sammen med kildeskattereglerne, vil medføre et provenutab for statskassen, ganske vist et engangstab, men dog på ca. 30 mill. kr. Også det synes vi kan tale for en vis regulering opad. Arveafgifterne er jo meget lave her i landet, og i betragtning af den voldsomme skatteudskrivning, der vil ramme skatteyderne i øvrigt ved regeringspartiernes misbrug af kildeskatten fra 1. januar 1970, kan vi ikke se nogen som helst begrundelse for, at staten skal tage et provenutab på arveafgifterne;

[Grünbaum.]

det er dog 33 mill. kr., det drejer sig om. Også ud fra den begrundelse mener vi at det må være muligt at kigge på arveafgifterne i det hele taget, således at der ikke bliver noget provenutab, og vi vil gerne have lejlighed til i udvalget at drøfte spørgsmålet om en vis forhøjelse af arveafgiften for fjernere slægtinge.

Jeg håber, at finansministeren såvel som de tre regeringspartier vil være positivt indstillet over for en sådan ændring, og kan i øvrigt tilsiige mit partis meget velvillige medvirken til gennemførelse af dette lovforslag.

Haunstrup Clemmensen: Jeg skal tillade mig at gøre nogle bemærkninger vedrørende det første af de lovforslag, der er til behandling, hvorimod min partifælle hr. Poul Schlüter vil gøre nogle bemærkninger vedrørende de to andre lovforslag.

Der er fra vor side fuldstændig enighed i det grundsynspunkt, den socialdemokratiske ordfører anlagde vedrørende udvalgsarbejdet på dette område. De problemer, der her er til behandling, er for manges vedkommende så teknisk præget, at de er udpræget egnet til og kræver grundigt og sagligt udvalgsarbejde, og det vil vi naturligvis erklære os parat til.

Vi kan i øvrigt tiltræde det fremsatte lovforslag, men jeg vil gerne indledningsvis gøre den bemærkning, at en af de ting, der ikke er forelagt, men kun omtalt, er spørgsmålet om de medhjælpende hustruers stilling i de situationer, hvor de opnår andre indtægter. Der er fra ministerens side stillet i udsigt, at man under lovforslagets behandling i udvalget vil stille ændringsforslag. Det vil vi meget gerne understrege. Vi vil meget gerne opfordre til, at dette ændringsforslag kommer så snart som muligt. Vi er klar over de tekniske vanskeligheder, der kan bestå vedrørende formuleringen, men det er vist for alles vedkommende så åbenlyst urimeligt, at selv en ganske beskeden indtægt fra anden side, f. eks. et honorar for at være tilforordnet vælger, skulle være nok til at ødelægge — hvis jeg må bruge det udtryk — den ordning, der ellers skulle være gældende for medhjælpende hustruer. Vi håber altså på et ændringsforslag så snart som muligt herom.

Vi tror også, det er værdifuldt og rigtigt, at den behandling, der i sidste samling fandt sted af dødsbøbeskatningen, nu giver sig udslag i en række af de ændringer, der her er foreslået. Vi kan fuldt ud tiltræde dem. Vi synes, det er rationelt og naturligt, at der bliver en mulighed for fra myndighedernes side at give bindende forhåndsbesked. Det må være både nyttigt og værdifuldt for boerne, og jeg vil i øvrigt gerne benytte denne lejlighed til ikke kun vedrørende dødsbøbeskatningen, men beskatningen generelt, at understrege, at den enkelte borger efter vor opfattelse ikke blot som noget naturligt har krav på sagligt rigtige afgørelser fra myndighedernes side i de mange skattespørgsmål, der ofte kan være af indgribende betydning for den pågældende borger, men også har et rimeligt krav på en hurtig besked. Det er mit indtryk, at hele vor skattelovgivning her lader meget tilbage at ønske. Jeg opfordrer derfor ministeren til at fortsætte og intensivere disse bestræbelser. Vi kan simpelt hen ikke være bekendt, at en lang række sager tager så overordentlig lang tid at blive behandlet hos de offentlige myndigheder.

Det er vel også en udpræget rationaliseringsforanstaltning og nyttig for de enkelte, at der nu bliver en fælles værdifastsættelse ved dødsbøbeskatningen og arveafgiftens beregning. Det gør i hvert fald problemerne noget mindre udviklede og er som sagt en værdifuld ting, som vi fuldt ud kan tiltræde.

Jeg skal derudover ikke gøre andre bemærkninger. Jeg forstår, at de ændringer, der nu foreslås vedrørende investeringsforeningerne, har været forhandlet med disse og er tiltrådt af disse, således at også dette kan virke nogenlunde rationelt og forstandigt, og jeg skal med disse bemærkninger tiltræde lovforslaget på det konservative folkepartis vegne.

Poul Schlüter: De to lovforslag, jeg på min gruppes vegne skal knytte et par kommentarer til, er lovforslaget om ændring i reglerne om arve- og gaveafgift og lovforslaget om ændring af reglerne for landskatteretten.

Som det allerede er bemærket af flere ordførere, er disse regler særdeles teknisk præget. For størstedelens vedkommende er

[Poul Schlüter.]

der tale om nødvendige konsekvensændringer som følge af hele opbygningen af kildeskattesystemet og de nye regler om dødsbo-beskatningen. Specielt med hensyn til arveafgifterne vil jeg dog gerne fremhæve det forslag, som er indeholdt i lovforslaget, og hvorved man gør ægtefællearv op til 100.000 kr. afgiftsfri. Det betyder gennemførelse af en tanke, vi i mit parti længe har haft sympati for. Vi hilser derfor med stor tilfredshed, at vi nu sætter grænsen op fra 50.000 kr. til 100.000 kr., som altså er arveafgiftsfri. Motivet til denne ordning får man jo let øje på. Det er dog således, at ægtefællerne i reglen er fælles om erhvervlsen af deres formue, og det føles af mange stødende, at selv mindre formuer, som arves af den ene ægtefælle efter den anden, er belagt med en arveafgift.

Dernæst vil jeg gerne sige, at forslaget om, at der nu i dødsbospørgsmålene kan indhentes bindende forhåndsbesked hos myndighederne, må være udtryk for et rigtigt og et nødvendigt princip. Vi tror, det vil lette bobehandlingen i mange, mange tilfælde, hvor det næsten ikke vil være til at nærme sig en afslutning uden at have fået en bindende besked fra myndighederne om værdiansættelsen. Disse problemer omkring arve- og gaveafgifterne vil min gruppe i øvrigt gerne se behandlet i et særskilt folketingsudvalg.

Med hensyn til landsskatteretsreglerne har jeg heller ikke meget at fremhæve her under førstebehandlingen. En ting lægger jeg vægt på, lovforslagets regel om, at man i en række tilfælde nedsætter landsskatterettens behandlingstid til 3 måneder på den facon, at hvis en sag ikke er færdigbehandlet, inden de 3 måneder er gået, kan man gå direkte med sagen til landsretten. Vi synes, at denne regel er absolut nødvendig i forbindelse med dødsbobehandlingen, men man fristes til at sige, at dette bliver forhåbentlig en begyndelse, som efterhånden kan følges op på en række andre områder. Som hr. Haunstrup Clemmensen nævnte i en anden sammenhæng, er det uhyre vigtigt for borgerne overalt i forholdet til offentlige myndigheder, at de kan få hurtige afgørelser.

Jeg er klar over, at omkring landsskatteretten der et stort personaleproblem.

Konsekvensen af at fordre hurtig sagsbehandling af offentlige myndigheder vil næsten altid blive et naturligt ønske om øget personale. Det er jeg opmærksom på, og derfor vil jeg gerne spørge, om ikke tidspunktet er inde, hvor vi skulle tage en overvejelse af, om vi uden skadevirkning kunne begrænse sagsantallet for landsskatteretten gennem indførelse af et beskedent gebyr. Der betales jo i dag intet gebyr for indbringelse af sager for landsskatteretten, og det er mit indtryk, at der mere og mere er blevet tale om, at folk rutinemæssigt, næsten automatisk, påklager skatteansættelser til landsskatteretten. Det koster intet gebyr, der skal ikke føres en procedure, som man kender fra vore øvrige retter, det er omkostningsfrit i enhver henseende. Det er ligesom en ekstra chance, man gratis tager med. Naturligvis skal der være en sådan klageadgang, men spørgsmålet er, om man ikke, som jeg sagde før, uden nogen skade for borgerne kunne få en væsentlig indskrænkning i sagsantallet, hvis man indførte et passende, mindre gebyr. Jeg går ud fra, det er et spørgsmål, vi kan tage op til nærmere overvejelse under udvalgsforhandlingen.

Niels Andersen: Det foreliggende forslag til lov om ændring af lov om afgift af arv og gave tilsigter dels at bringe arveafgiftsloven på linje med de ændringer i dødsbobehandlingen, der blev gennemført i sidste samling ved forskellige ændringer i kildeskatteloven, dels at gennemføre forskellige justeringer og forbedringer, som udviklingen i forbindelse med det helt nye skattesystem, der begynder med det nye år, har gjort påkrævet.

Det er således utvivlsomt rigtigt at lempe arveafgiften for den efterlevende ægtefælle, således at arven bliver helt afgiftsfri, hvis den ikke overstiger 100.000 kr., og i øvrigt således at de første 100.000 kr., hvor arven overstiger dette beløb, belægges med en meget ringe afgift. Værdien af denne forhøjelse af den afgiftsfri arvelod vil jo navnlig vise sig, hvor ægtefællen overtager den fælles bolig og andre til hjemmet eller virksomheden hørende værdier, der som følge af konjunkturudviklingen må vurderes op, uden at dette er udtryk for nogen reel stigning i familiens velstand.

[Niels Andersen.]

De komplicerede regler om beskatning og værdiansættelse af aktiverne i dødsboer kunne meget vel føre til administrativt kaos, ikke mindst hvis forskellige myndigheders vurdering kom til at kollidere, og det må derfor hilses med tilfredshed, at der ved den jævnføring af kildeskattelovens og arveafgiftslovens regler, der nu foreslås gennemført, sker en virkelig forenkling derved, at det bliver den samme myndigheds vurdering, der ikke alene lægges til grund, men er bindende for det offentlige både i henseende til beskatning af boerne, til arveafgiften og i forhold til udlodning i boerne. Den adgang, der gives til forhåndsvurdering og til hurtig klagebehandling, vil betyde en lettelse og fjerne muligheden for de ubehagelige overraskelser, man under den tidligere ordning kunne udsættes for ved revisionsmyndighedens eftervurdering netop i dødsboer.

Bestemmelsen om, at gaver til her i landet boende fra deres forældre eller bedsteforældre i udlandet skal afgiftsberigtiges efter gaveafgiftsloven, og at der ikke som hidtil principielt skal svares indkomstskat, vil føles rimelig og er jo i øvrigt i overensstemmelse med den hidtidige dispensationspraksis.

Det er også en rimelig rationalisering, at der ved to arvefald med mindre end 6 måneders mellemrum kun beregnes arveafgift ved det sidste, og at man ikke som hidtil skal beregne den efter den dyreste af de to takster.

Der vil sikkert under udvalgsbehandlingen være grund til at se nærmere på visse enkeltheder i lovforslagene, nemlig i relation til den øvrige skattelovgivning.

Med hensyn til lovforslaget om ændringer i kildeskatteloven kan jeg give udtryk for tilfredshed med, at man nu får klarhed over partsfiskernes skatteforhold, således at der ikke er tvivl om, hvorledes kildeskatten skal opkræves.

Endelig vil jeg gerne nævne også det,

som finansministeren nævner i sin fremsættelsestale, de medhjælpende hustruers forhold. Vi står over for et år, hvor der skal vælges medlemmer til kommunalrådene, og det ville være ganske urimeligt, om nogle medhjælpende hustruer ikke skulle komme ind i disse råd, hvis de ellers har lyst og evner til det, på grund af deres status i skattemæssig henseende. Jeg håber derfor, det bliver muligt for os at få et forslag i udvalget, der skal nedsættes om disse forhold, og også at få dette forslag gennemført, så det kommer til at gælde for 1970. Ellers vil det føles for urimeligt af mange mennesker, at de ikke kan tillade sig at tjene et ganske lille beløb, uden at de skal give afkald på deres status som medhjælpende hustru. Jeg håber, vi ved samlede og forenede kræfter kan løse dette spørgsmål og afskaffe den urimelighed, der foreligger.

Helge von Rosen: Hvis jeg skulle sætte tingene på spidsen, ville jeg sige, at det, der hverken står i lovforslaget om ændring af kildeskatteloven eller i bemærkningerne om den nydannelse, som forhåndsbeskedsinstitutionen er, er det mest betydningsfulde.

Jeg tænker på, at det nu er første gang i det danske skattesystem, at der indføres en regel om, at myndighederne skal svare bindende på spørgsmål. Der har nok været pålagt ligningsdirektoratet visse pligter til at svare på spørgsmål, men et svar har ikke kunnet binde f. eks. de lokale skattemyndigheder og skatterådene. Der er utvivlsomt et udbredt behov for en fastere ordning, og jeg tror, der vil være stor tilfredshed med, at der nu indføres et egentligt forhåndsbeskedsystem vedrørende dødsbobe­skatningen. Der kan forhåbentlig heraf drages gode erfaringer, som kan føre til en almindelig adgang til at få bindende forskudsbesked, ligesom de f. eks. har det i Sverige. Rent umiddelbart er det mit indtryk, at den foreslåede ordning om forhåndsbesked til dødsboerne er indrettet sådan, at den kan være til afgørende hjælp ved dødsbobe­handlingen.

[Helge von Rosen.]

Det er dog svært at overse reglerens virkning, men det vil udvalgsbehandlingen vel kaste lys over.

Det er mit umiddelbare indtryk, at dødsbobehandling for fremtiden vil komme til at kræve et meget betydeligt overblik og stor hurtighed hos dem, der skal behandle boerne. Så vidt jeg kan se, vil det være praktisk nødvendigt, at afgørelser af, hvorvidt der skal søges forhåndsbesked, og udformningen af spørgsmålene med den dertil hørende indsamling af dokumentation sker meget hurtigt ved bobehandlingens begyndelse. Det vil blive en barsk opgave, som vil kræve både skattemæssig indsigt og evne til gennemførelse af hurtige forhandlinger med arvingerne om udlægsmuligheder og i mange tilfælde det måske mest vigtige, et overblik over de erhvervsmæssige aspekter, og meget andet.

Det særlige strafansvar for blot indgivne spørgsmål, som er med i forslaget, er for mig en delikat affære, som jeg gerne vil have adgang til at se nærmere på under udvalgsbehandlingen.

Jeg misunder ikke de skattemyndigheder, som skal give forhåndsbeskeden, som skal kræve de nødvendige supplerende oplysninger, og som skal svare hurtigt.

Koordineringen af dødsbobeskatning og arveafgift ved fælles værdiansættelse er et ekstra fremskridt, og det, at værdiansættelserne nu bliver endelige, synes simpelt hen at være en praktisk nødvendighed, efter at dødsboerne bliver skattepligtige.

At ikke alene skattemyndighederne, men også boet kan kræve aktiverne vurderet af vurderingsmænd, er næsten en selvfølge og stemmer jo også med de hidtidige regler for bobehandling.

Derimod er jeg meget betænkelig ved, at en enkelt arving ikke skal kunne kræve vurdering af aktiv- og passivposter eller passivering. Det overbeviser mig ikke rigtig, når det anføres som en praktisk motivering, at man i reglen ikke før til sidst under bobehandlingen ved, hvad der skal udlægges til de enkelte. En arving kan efter min mening have lige så stor interesse i vurdering vedrørende aktiver, som udlægges til andre. Der er jo i det hele taget meget ofte i dødsboer et kompliceret og økonomisk afgørende spil mellem ægtefæller, arvinger,

legatarer osv., og det forekommer mig meget betænkeligt, at eksekutor skal være ene-bemyndiget til at træffe så vigtige afgørelser som f. eks. afgørelse af, hvorvidt der skal vurderes ved vurderingsmand, eller der skal påklages. Bobehandleren, altså i reglen eksekutor, vil jo regelmæssigt støtte sig til arvingernes flertal — det gives der en anvisning på i skifteloven — men han er ikke bundet. Men for mig at se er det afgørende netop at beskytte mindretallet, f. eks. den søster, hvis to brødre alene overtager virksomheden. Denne søster vil selvfølgelig have en ganske afgørende interesse i vurderingen af virksomhedens aktiver, selv om hun arver penge eller kontante pengefordringer. Men vi kan vel få spørgsmålet, som tidligere har været fremme, belyst under udvalgsbehandlingen.

Det egentlig nye, adgangen til at få værdiansættelsen prøvet ved landsskatteretten, er en betryggelse.

Til slut skal jeg om kildeskattelovforslaget nævne, at jeg ikke har noget at bemærke til udbytteskatteindeholdelsen i investeringsforeningerne, og den foreslåede regel for partsfiskere er vistnok en tiltrængt bestemmelse, som vil blive hilst med glæde af visse vestjyske kommuner, der ikke rigtig har kunnet få skatten ind fra fiskerne.

Den foreslåede forhøjelse i arveafgiftsloven af grænsen for, hvad en ægtefælle kan arve afgiftsfrit fra 50.000 til 100.000 kr., forekommer mig ved en umiddelbar betragtning sympatisk. Det vil dog nok være naturligt at få forslaget nærmere belyst ved sammenholdelse med prisudviklingen siden fastsættelsen af de 50.000 kr. f. eks. og de skatte- og afgiftsforhold, spørgsmålet naturligt må sammenstilles med.

Vedrørende arveafgiften vil det blive et stort fremskridt, at der ikke længere kan risikeres revision af værdiansættelsen af udlagte aktiver op til flere år efter dødsboskiftet.

Administrativt må det blive en lettelse, ikke alene som der står i bemærkningerne, at skifteretterne slipper for nogle genoptagelsessager, men også at myndighederne nu kan indstille de hidtidige mere eller mindre systematiske undersøgelser, som jeg har forstået man har foretaget gennem tingbøgerne for at se, om en ejendom af en arving inden for 2 år er videresolgt med

[Helge von Rosen.]

fortjeneste i forhold til udlægsværdien. Det mest afgørende i den forbindelse er måske, at vi hermed bliver befriet for forvridding af arvingers overdragelsesdispositioner, f. eks. deres venten med at sælge, til de kan have fred for den revision, som har ligget i den hidtidige praksis.

Det bliver også for arveafgiftsberegningen et fremskridt, at vurderingen kan efterprøves ved landsskatteretten. Hidtil har der, så vidt jeg er orienteret, kun været en adgang til at få eventuelle juridiske aspekter ved vurderingen, f. eks. vurderingsmændenes udgangspunkt, efterprøvet ved domstolene. En landsskatteretsprøvelse forekommer mig mere overkommelig i de fleste tilfælde. Jeg går i den forbindelse ud fra, at landsskatteretten også vil være mindre utilbøjelig end domstolene til at beskæftige sig med f. eks. urimeligheder i selve vurderingen. Det er et spørgsmål, som måske burde belyses nærmere under udvalgsbehandlingen. Der er nogle bemærkninger i motiverne, som gør mig en smule ængstelig i den forbindelse.

Ændringen fra indkomstskat til gaveafgift for gaver fra forældre i udlandet er taget med, da man alligevel nu er i gang med de helt nødvendige ændringer vedrørende de nye dødsberegler. Det er ikke nogen stor sag, men en retfærdighedshandling, da der formentlig er mange, der har været uvidende om, at der kunne søges lempelse for indkomstskatten, og de kloge har arrangeret sig med lån eller arveforsbud.

En anden løsevet ændring er for de tilfælde, hvor en arving dør inden 6 måneder efter arveladeren. De hidtidige regler forekommer mig at være de mest logiske efter hele systemet. Der skal efter de hidtidige regler kun betales arveafgift for det ene dødsfald, og dette bliver så efter den højeste afgift. Så vidt jeg kan se, kan ændringen medføre, at den, der har arvet f. eks. et gods eller en fabrik til lad os sige 10 mill. kr. efter en ubeslægtet, må overveje, om han skal skyde sig, inden der er gået 6 måneder, for at hans børn kan komme til at spare den væsentligste del af de 7 mill. kr., han ellers skal af med i afgift. Det vil være interessant under en udvalgsbehandling at høre lidt om, hvor mange tilfælde bestemmelsen har relation til. I øvrigt forekommer det mig,

at 6 måneders grænsen egentlig er lidt kort især måske under den nye dødsbøbeskatning, hvor man jo bliver ramt på en anden måde ved dødsfaldene.

Der er en ting, der ligger min gruppe på sinde i forbindelse med arveafgiftsspørgsmålene, og det er den afgiftsmæssigt meget hårde behandling, en ubeslægtet arving, som har levet sammen med arveladeren, udsættes for efter lovgivningen.

Det, jeg har i tankerne, er et forhold, som f. eks. opstår, hvor to enlige kvinder, et par lærerinder, der har undervist på samme skole, eller et par sygeplejersker har boet sammen og haft udstrakt fælles økonomi måske det meste af livet, som det jo ofte forekommer. Det kan også være et par homofile. Det forekommer mig meget hårdt, at de ikke kan arve hinanden uden den hårde afgiftsberegning, som vi nu har. Jeg kunne tænke mig noget i retning af, at der blev fastsat et afgiftsfrit beløb på samme måde som for ægtefæller.

Adgangen efter forslaget om landsskatteretsloven til at påklage værdiansættelsen af aktiv- og passivposter ved dødsbobehandling samt skattemyndighedernes forhåndsbesked vil formentlig give landsskatteretten et meget betydeligt ekstraarbejde. Det er prisværdigt, at forslaget trods dette på en række punkter forkorter den hidtidige 6 måneders behandlingsfrist til 3 måneder. Det forekommer os tiltalende, at landsskatteretten kan se bort fra overskridelse af klagefristerne, når forholdene taler for det. Landsskatteretten har jo hidtil på dette område haft en fornuftig, fleksibel praksis og vil formentlig køre videre i samme spor. Al for megen strengthed i formaliteterne, når vigtige økonomiske spørgsmål for borgerne står på spil, som der ofte gør i disse sager, er ikke på sin plads.

Ligesom ved vurderingsspørgsmålene er jeg betænkelig ved, at der ikke tilkommer arvingerne selvstændig klageret, når det drejer sig om landsskatteretten.

Bestemmelsen om, at der ikke kan klages, dersom skattemyndigheden på grund af utilstrækkelige oplysninger har afslået at give forhåndsbesked eller begrænser sin besvarelse, forekommer mig også noget tvivlsom. Der burde vel være mulighed for at lade landsskatteretten efterprøve, om skattemyndighedens, det er altså skatte-

[Helge von Rosen.]

rådets eller ligningsdirektoratets, afvisning har været berettiget. Dette spørgsmål vil det også være naturligt at se på under en udvalgsbehandling.

Jeg kan ikke forlade landsskatteretsloven uden at fremhæve, at en reform af landsskatterettens forhold ligger min gruppe meget på sinde, en reform, der tilstræber større tilnærmelse til domstolenes regler og procedure.

Med disse bemærkninger skal jeg tilsige lovforslagene en velvillig behandling.

Ømann: Jeg skal love ikke at gå så dybt ind på detailbestemmelserne, men vil dog bemærke, at det ikke just er gensynsglæde, der griber én, når man nu igen skal beskæftige sig med de tre regeringspartiers ordning af dødsbøbeskatningen. Denne ordning er en administrativ uhyrlighed. Jeg forstår såmænd godt, at når der nævnes noget i bemærkningerne om forenkling, så tager disse partiers ordførere anledning til heroppefra at fremhæve, at her foreligger sandelig en rationalisering. Den giver jeg nu ikke meget for, når man først laver en uhyre indviklet ordning og så af nød og betryk må skære igennem og lave genveje for dog ikke at gøre det helt for broget. Det kalder jeg ikke en rationalisering.

Forhåndsbesked skal kunne leveres hurtigt, er målsætningen i bemærkningerne, og dernæst ser man opbygget en instansfølge, ankebeføjelser med eller uden udvælgelse af skøns mænd, en ordning, som gør det uoverskueligt, hvornår koncis besked, en besked, man kan bygge på, overhovedet kan foreligge. Jeg tror, man må sætte spørgsmålstejn ved, om det overhovedet er muligt i sådanne sager at have en instansfølge af denne længde, om ikke man må slække lidt på, skal vi sige retssikkerhedsbegrebet til fordel for en hurtig afgørelse.

En af disse praktiske genveje består i, at man fratager den enkelte arving retten til at besvære sig over en ansættelse eller en vurdering og overlader den til boet, det vil altså sige skiftesamlingen, hvor det formodentlig skal forhandles, og hvor der eventuelt skal stemmes om det, eller til en enevældig eksekutor. Det er meget svært at bedømme konsekvenserne af denne

ændring. Jeg tror ikke, at konsekvenserne ubetinget er gode, og jeg nærer indtil videre lidt af de samme betænkeligheder, som hr. Helge von Rosen har givet udtryk for i dag.

Når man nu laver en fælles skattemæssig og arveafgiftsmæssig vurdering, ja, så vil jeg gerne igen indskyde, at der ikke er tale om nogen rationalisering; der er tale om, at man lavede en ordning, som indebar, at det nu var nødvendigt med en skattemæssig vurdering, og så bagefter slår man den arveafgiftsmæssige vurdering sammen med den som en ren og skær nødvendighed. Ser man det under ét, er der ikke tale om nogen forenkling. Men dette, at skattemyndighederne skal overvåge boernes egne vurderinger og ansættelser, bliver nok en hård opgave, som jo er henlagt til de eksisterende skatteråd. Jeg er ikke klar over, fordi det er længe siden, jeg har fulgt det på nært hold, hvor mange skatteråd der overhovedet har sekretariater. Jeg vil tro, der er nogle stykker endnu, som ikke har sekretariatshjælp, og det er jo ikke ligefrem lægmandsarbejde, der her er tale om.

Dernæst vil jeg gerne knytte et par bemærkninger til landsskatterettens klagebehandling af disse spørgsmål. En del af de sager, der passerer op i landsskatteretten, er jo rene retsafgørelser, og dem er jeg ikke betænkelig ved, det volder ingen problemer. Men værdiansættelser — og det bliver jo nok det største antal sager — indebærer altid et skøn, og her vil jeg gerne spørge finansministeren, for det fremgår ikke lynende klart af lovforslaget: gælder her den almindelige bestemmelse i landskatteretsloven om, at en ansættelse eller en vurdering, der beror på et skøn, ikke kan ændres af retten, medmindre skønnet er åbenbart urimeligt? Det er ikke et korrekt citat af bestemmelsen, men det er nogenlunde indeholdt.

Hvis den bestemmelse skal gælde, vil det sige, at anken til landsskatteretten i de allerfleste tilfælde vil være ret illusorisk, for så får man en stadfæstelseskendelse. Hvis det ikke skal være tilfældet, er der tale om, at man her vil instituere en ganske ny og ukendt virksomhed for landsskatteretten, en virksomhed, som vil stille store krav også om personale, og dér kan man

[Ømann.]

nok stille sig det spørgsmål: hvis man nu allerede i første instans har udmeldt syn og skøn, og det ikke har ført til enighed, og der klages frem til retten, hvilke muligheder har retten så for en bedre bedømmelse? Ja, vel et nyt syn og skøn. Hvis man kender lidt til sager fra de civile domstole, som indebærer syn og skøn, må man vist erkende, at disse sager er meget tidkrævende, meget besværlige at have med at gøre, og dette rimer dårligt med, at man skal have hurtig besked i disse sager.

Jeg kan da godt gå ind for, at vi skal have flere præsidenter — der står ikke noget om, hvad forslaget koster. Det lugter jo altid lidt af republik, selv om man vel i en republik kun har én præsident. Men jeg vil gerne knytte et par bemærkninger til arveafgiftsloven. Jeg synes ikke, det er tiden til ligefrem at lempe beskatningen af de arbejdsfri indtægter, sådan som man foreslår det her, endda ret kraftige lempelser, selv om området er sympatisk, nemlig ægtefællearv. Forslaget koster immervæk 33 mill. kr. Den største del af dette tab falder dog på udsættelsen af betalingen af arveafgift. Alligevel tror jeg da nok, at befolkningen vil have svært ved at forstå denne gavmildhed samtidig med, at kildeskatten skal udskrives med 95 pct. Mon ikke der er basis for i udvalget at drøfte en udjævning, således at man overvejer en forhøjelse af afgifterne i forbindelse med fjernere arvefald?

Jeg vil gerne gøre de bemærkninger, hr. Helge von Rosen gjorde om de uegentlige fællesboer, til mine og erindre finansministeren om, at problemet om bobehandlingen efter homoseksuelle eller andre former for faktiske fællesboer har været drøftet i forrige samlings ægteskabsudvalg, og at der dér var en udbredt forståelse for disse tilfælde, hvor man ved arvefald — og det sker jo kun, hvis parterne har gjort sig den ulempe at sætte et testamente op, for der er jo ingen legal arvegang — falder ind under en langt dyrere takst, end rimeligt er, hvis man ser på det faktiske fællesbo, som kan være etableret gennem mange, mange år og følt som en naturlig ting. Det er ikke blot med hensyn til homoseksuelle, det kan også med hensyn til ikke-adopterede plejebørn være praktisk,

og det kan være praktisk med hensyn til søskende, der har levet i lang tids formuefællesskab.

Jeg skal ikke gå ind på de andre mindre ændringer. Vi er sympatiske over for de fleste af dem. Hvad dødsbøbeskatningen angår, vil jeg dog gerne præcisere, at vi tog kraftigt afstand fra dette lovkompleks i foråret, og at vor holdning til de herhenhørende, nu foreliggende forslag naturligvis vil være bestemt heraf.

Sigsgaard: Kildeskattelovforslaget har jeg ikke særlige bemærkninger til; det er jo stort set kun administrative ændringer, der dér er tale om.

Hvad lempelsen i arveafgiftsloven angår, vil jeg sige, at den må jeg gå imod, så meget mere som finansministeren ikke på noget tidligere tidspunkt har villet og heller ikke nu vil overveje en skærpelse af den meget lempelige arveafgift, vi i øvrigt har her i landet. Jeg håber, at den socialdemokratiske ordfører og SF's ordfører kan vinde gehør i udvalget for deres anmodning om, at man nu ser på en eventuel forhøjelse af arveafgiften i øvrigt, så at den lempelse, der her er tale om, i hvert fald ikke vil påføre statskassen udgifter.

I lovforslaget er der i øvrigt et enkelt forhold, jeg vil fremhæve. Det er strafferammen. I forslaget til § 37, 1. stk., indfører man en ubestemt bøde, hvor der før var tale om en bøde på størrelse med den undtagne afgift. Jeg synes, det er væsentligt, at udvalget lige ser på det spørgsmål, for man må vel sikre sig, at bøderne ikke bliver mindre end hidtil; det har jo nok ikke været meningen med bestemmelsen.

I samme paragrafs stk. 2 sættes der en strafferamme på fængsel indtil 2 år. Dér vil jeg også henstille, at udvalget undersøger, eller finansministeren oplyser, om der her er tale om en lempelse eller en skærpelse i forhold til den gældende lovs § 38, stk. 3. Efter min mening bør der ikke være tale om nogen lempelse. I forvejen er der en meget klar tendens til, at man behandler overtrædelser af skattelovgivningen meget lempeligt i forhold til en række andre lovovertrædelser.

Tilsvarende er der i den foreslåede § 38 en bestemmelse om, at der kan fastsættes straf af bøde. Den bestemmelse vil det være

[Sigsgaard.]

naturligt, at udvalget også ser på, og sikrer sig, at der ikke her er tale om en lempelse, eller tilsvarende at finansministeren udtaler sig om det her i dag. Men det er vel et spørgsmål, der med rimelighed kan behandles i udvalget.

I den forbindelse kunne man rejse det lidt mere principielle spørgsmål, om ikke det er uheldigt at lade administrationen i for høj grad tage stilling til fortolkningen af lovene. Der er i meget af den lovgivning, der gennemføres i disse år, en tendens til, synes jeg, at man går væk fra præcise angivelser og i for høj grad overlader fortolkningen af lovene til administrationen, og det kan der måske også være tale om, hvad det her angår.

Landsskatteretslovforslaget havde jeg egentlig ingen kommentarer til, men når den konservative ordfører her kom ind på, at man eventuelt kunne indføre et gebyr for at få sager behandlet ved landsskatteretten, vil jeg dertil sige, at jeg tror, han har ret i, at det kan afholde nogle fra at indbringe sager for landsskatteretten, men jeg tror også, at udvalget, inden man går videre med denne sag, meget nøje skal overveje, hvem det er, der afholdes fra at indbringe sager, om det ikke mange gange netop er dem, der måske har mest brug for en forholdsvis nem adgang til at indbringe sager til afgørelse her.

Finansministeren (Poul Møller): Jeg takker de ærede ordførere for de indsigtfulde og meget sagkyndige bemærkninger, der her er blevet fremsat om de tre behandlede lovforslag.

Jeg takker også oppositionspartierne og især det store oppositionsparti for den principielle tilslutning, der lå i hr. Grünbaums tale. Jeg har naturligvis erfaret, at her er jeg i den mærkelige situation, at når en finansminister foreslår lempelser, selv meget beskedne lempelser, skal han kritiseres for det, men da alle har stillet sig sympatiske over for lempelsens idé, er det vel også et spørgsmål, om ikke vi bør gennemføre den. Jeg kan i hvert fald ikke se, at der er nogen særlig grund til at kræve arveafgift af en hustru, som arver sin mand og der måske i boet er 75.000-80.000 kr., og det er det eneste, hun har at leve af for

fremtiden. Jeg tror, det vil være rigtig og rimeligt, at vi ikke gør det til et skatteobjekt, men siger: all right, hun skal kunne have dette beløb uden arveafgift. Jeg kan ikke se, at nogen kan have meget mod det synspunkt, der ligger bag denne lempelse i den nuværende arveafgiftsbeskatning.

Der er rejst en række spørgsmål her. Hr. Haunstrup Clemmensen og hr. Niels Andersen rejste spørgsmålet om de medhjælpende hustruer. Jeg vil gerne sige hertil, at jeg har bedt kildeskattedirektoratet om at undersøge muligheden for, at vi kan få en lempelse, som kan træde i kraft med virkning for indkomståret 1970, og jeg håber ligesom de to ærede ordførere, at dette vil blive muligt, og at jeg vil kunne have et resultat til det forestående udvalgsarbejde.

Hr. Poul Schlüter var inde på landsskatterettens tempo og gav mig ligefrem en idé om at forøge statens indtægter til dækning af landsskatterettens udgifter gennem et gebyr. Jeg skal ikke på forhånd afvise eventuelt at få denne dækning for landsskatteretsudgifterne igennem et gebyr, som kun forfalder, hvis den pågældende taber sin sag ved landsskatteretten, men betales tilbage, hvis det skulle vise sig, at den pågældende har ret i sin klage over de underordnede myndigheder.

Hr. Helge von Rosen var inde på en række problemer, især spørgsmålet om den enkelte arvings ret, og han nævnte et eksempel med to brødre, der overtager en virksomhed efter en afdød fader, medens søsteren sidder tilbage og skal prøve på at få mest muligt ud af boet og kan være lige så interesseret i at påklage — forstod jeg — ansættelsen af virksomhedens værdi, som boet måtte kunne være interesseret i det. Nu har forslaget her jo ikke taget stilling til en strid mellem arvinger, men kun til en tvist om værdiansættelsen mellem et bo, altså arvingerne som helhed, og myndighederne. Det er forholdet til myndighederne, det her drejer sig om, og ikke arvingernes indbyrdes uenighed, som jo afgøres efter de almindelige materielle retsregler, vi har på dette område.

Hr. Helge von Rosen var også bange for, at vi ville starte en, jeg kunne næsten sige selvmordsepidemi ved reglen om, hvilken af afgiftsansættelserne der skal lægges til grund, hvis der er to dødsfald inden for 6 måneder. Jeg tror nu, at det, at man

[Finansministeren.]

kræver selvmord af folk, for at arvingerne kan slippe billigere i arveafgift, er i sig selv nok til, at man undgår, at man spekulerer for meget i det. Jeg tror faktisk ikke, der vil være så mange af de tilfælde, som hr. Helge von Rosen her omtaler, hvor folk siger: nu må vi se at komme af med livet så hurtigt som muligt, for at vore børn kan få arven til den billige afgift. Det er vist tænkte eksempler. Jeg tror, alle jurister og kriminalinteresserede vil give mig ret i, at i det øjeblik man kræver et selvmord for at undgå en omgåelse af en lovgivning, kommer der ikke så forfærdelig mange omgælder.

Hr. Helge von Rosen og hr. Ømann rejste begge spørgsmålet om andre former for samliv end ægteskab, og jeg forstod, at det, som de to ærede ordførere interesserede sig for, var en udvidelse af det dispensationskriterium, der er i den nuværende arveafgiftslov; hvor man jo for mennesker, der har haft fælles husstand, og hvor den ene har været afhængig af den anden, kan dispensere og også gør det i vid udstrækning.

Det har også været i min interesse at få undersøgt, om man kunne opstille et kriterium, der kunne dække nogle af de problemer, der her har været rejst. Når man administrerer arveafgiftsloven, støder man meget hyppigt på tilfælde, hvor man må sige: ja men det er i virkeligheden ikke rimeligt, at vi er nødt til at tage den høje arveafgift i disse tilfælde, hvor folk har haft fælles husstand, fælles økonomi, måske også fælles virksomhed og en række andre ting i fællesskab.

Der er nævnt de homoseksuelle forhold, men må jeg sige specielt om det problem, at spørgsmålet om, hvornår ægteskabskriteriet skal anvendes i lovgivningen, og i hvilket omfang det skal ske, det afgør ægteskabsloven. Hvor vi i arveafgiftsloven eller i andre love har særlige begunstigelser for ægtefæller, må det være det ægtefællebegreb, som eksisterer i ægteskabsloven, der gælder, og vi kan ikke specielt i arveafgiftsloven eller i andre love sige, at her opererer vi med et begreb om ægtefællelignende forhold, som f. eks. kommer homoseksuelle til gode. Jeg tror også, det vil være vanskeligt bare ved en udvidelse

af den dispensationsbestemmelse, vi har, for administrationen at lægge et kriterium; hvis der f. eks. stod i dispensationsbestemmelsen, at hvis de har haft samliv eller mange års samvær og fælles økonomi osv., så kan man dispensere. Hvis det kræver, at jeg f. eks. i torsdagsmodtagelsen over for mennesker, der kommer og søger herom, skal spørge den efterladte, om den afdøde var homoseksuel, så vil jeg synes, der er lidt usmageligt i, at man skal stemple den afdøde som homoseksuel for at kunne give den efterlevende en lettelse i arveafgiften. Der vil være alt for stor interesse i at komme og fortælle: „Ikke blot havde vi fællesskab, men vi havde også samliv“, når der ikke findes nogen registreringsmulighed i ægteskabsloven for et ægteskabslignende forhold, således at det kan få de retsvirkninger, som ligger i ægtefællebegrebet, både i forhold til loven om ægteskabets retsvirkninger og i forhold til arveafgiftsloven og den øvrige lovgivning; der omhandler ægtefæller. Jeg mener derfor, at folketingsudvalget og folketinget må først tage stilling til ved behandlingen af ægteskabslovgivningen, om man ønsker, at samfundet skal beskytte og give særlige rettigheder til andre forhold end det samlivsforhold, der findes mellem mand og kvinde, og som er indregistreret for en offentlig myndighed enten gennem den kirkelige vielse eller gennem den borgerlige vielse.

Hr. Ømann var ikke særlig glad, fordi dette kom til at minde ham om diskussionen om dødsbøbeskatningen og i høj grad kredsedde om dødsbøbeskatningen. Her kan jeg jo ikke trøste ham; at han ikke var glad, det må jeg bare tage til efterretning, selv om det gør mig overordentlig ondt, at han ikke er kommet over det slag endnu, han fik sidste vinter ved behandlingen af dødsbøbeskatningen.

Han var inde på problemet, om vi skulle slække lidt på retssikkerhedsbegrebet for at få hurtige administrative afgørelser. Jeg kan såmænd godt dele nogle af hans synspunkter i den retning, at det kan i høj grad være problematisk, om man når så forfærdelig meget ved de mange klageinstanser i forhold til de omkostninger, det medfører for det offentlige, i forhold til det administrationsbesvær, der er forbundet

[Finansministeren.]

med det, og i forhold til de forholdsvis beskedne muligheder, man normalt har for at få ændret det skøn, der er anlagt i første instans.

Han spurgte mig direkte, om landsskatterettens skøn over værdiansættelsen var underkastet de for retten almindelige regler, nemlig at det skøn, som den tidligere instans havde udøvet, skulle være åbenbart urimeligt, for at landsskatteretten kunne ændre det. Det er det; det er det samme skøn, der her skal lægges til grund. Hvis man gik bort fra det grundsynspunkt, ville man sikkert få endnu flere sager for landskatteretten; Kun hvor man skønner det åbenbart urimeligt, kan man føre det frem for retten.

Hr. Ømann spurgte mig ligeledes, hvad det koster at kalde landsskatterettens formand for præsident i fremtiden. Det koster ingenting, han rykkes ikke op i højere løngruppe. Det er heller ikke meningen, at det skal lugte af republik — selv om det naturligvis måtte tiltale det ærde medlem i høj grad — der er altså ikke rørt ved vores monarkiske principper ved forslaget i øvrigt; det er kun et spørgsmål om tidens titelinflation, som nu også er nået over i skatteretssystemet. Det håber jeg udvalget vil se velvilligt på.

Hr. Sigsgaard var imod ægtefællelempelsen — det har jeg været inde på — og krævede vel i almindelighed en skærpelse af arveafgiften.

Hr. Ømann nævnte lige forinden ud over de homoseksuelle tilfælde plejebørn, der ikke var adopteret, men så vidt jeg ved, vil man, hvis det er angivet i testamentet, at det drejer sig om ens plejebarn, i disse tilfælde falde ind under den mildeste arveafgiftsklasse, nemlig den for børn gældende. Han nævnte ligeledes søskende, som jo også kan have levet i fællesskab og haft fælles økonomi i mange år, men de falder heller ikke ind under den dyreste arveafgiftsklasse, de har jo også en særlig stilling i arveafgiftssystemet.

Jeg tror derfor ikke, der er flere bemærkninger at gøre til de spørgsmål, der er faldet. Jeg takker for den velvillige behandling og håber på, at folketingsudvalget vil behandle forslagene så hurtigt, at vi kan have det administrative grundlag klart,

samtidig med at dødsbøbeskatningen og kildeskattereglerne træder i kraft.

Grünbaum: Finansministeren beklagede, at oppositionen ikke kunne give tilslutning til den lempelse, der var foreslået; der var i hvert fald en vis beklagelse af det. Jeg vil gerne for vores vedkommende sige, at vi kan da godt give tilslutning. Vi synes, det er en sympatisk tanke, at man lempes her på arveafgiften for ægtefællen, altså sætter det skattefrie beløb op; det har vi ikke noget imod. Vi vil lige se lidt på tallets størrelse under hensyn til prisudvikling osv., men vi er sympatisk indstillet over for det.

Derimod er vi ekstra kede af, nu efter at finansministeren har haft ordet, at der ikke fra regeringens side kan gives tilslutning til det, vi fremførte heroppefra, nemlig at man undlader at tage det provenutab, der ligger i dette lovforslag. Vi kan ikke rigtig se det rimelige i, at man overhovedet skal tage et provenutab på dette punkt, men jeg kunne i hvert fald ikke i finansministerens svar spore noget som helst om, at man fra finansministerens side ville være villig til at tage de penge ind på anden måde. Jeg vil godt spørge finansministeren en gang til. Vi er altså ikke imod selve lempelsen, men vi vil godt have, at man kompenserer ved på andre måder at rette satserne op.

Helge von Rosen: Om disse to dødsfald inden for 6 måneder igen: hvis jeg var finansminister, så tror jeg, jeg ville ryste over hele kroppen af skræk over, at mit forslag ikke alene kunne medføre selvmord, men måske oven i købet er nærliggende som motiv for mord. Men det var nu ikke så meget det, jeg havde i tankerne, det var mere finansministerens reaktion, der gav mig anledning til at bemærke det. Det, der var meningen, var jo, at det skulle belyse den drastiske tilfældighed, der ligger i forslaget. Det andet spørgsmål var for mig ikke et spørgsmål om de homoseksuelle, om ægte-skabslovgivning, det var et spørgsmål om den fælles økonomi, om et par, som jeg sagde det. Jeg kender mangfoldige tilfælde, hvor et par ældre veninder det meste af livet har levet sammen og efterhånden virker på samme måde udadtil. De får fælles familie eller svigerfamilie og økonomi osv. For mig

[Helge von Rosen.]

at se skulle det være meget let ikke at blande ægteskabslovgivningen ind i en reform på dette afgiftsmæssige område, hvis man gerne vil undgå det. Afgrænsningsforholdene kan ikke være svære. Der er jo ydre kriterier, der afgør sagen — modsat det, finansministeren var inde på, at det skulle have noget som helst med seksuelle spørgsmål at gøre; det har det aldeles ikke efter de tanker, jeg har. Ydre kriterier er selvfølgelig, om de har boet sammen, og om de, hvis det er nødvendigt, har haft fælles økonomi i større eller mindre grad. I øvrigt er hele spørgsmålet for mig at se i hvert fald et spørgsmål om almindelig menneskelig rimelighed, om man synes, der er tilstrækkelig grund til i et sådant økonomisk forhold at være lidt hyggeligere fra statens side.

Finansministeren (Poul Møller): Jeg vil gerne takke hr. Grünbaum for hans tilbud om at skaffe mig dækning for det indtægts-tab, vi måtte lide ved, at ægtefællearveafgiften bliver noget lempet. Jeg er naturligvis rede til at drøfte det, hvis folketingsudvalgets flertal ønsker, at der skal en tilsvarende stramning andetsteds i skattesystemet eller arveafgiftssystemet, men jeg er ikke på forhånd indstillet på, at vi ikke skulle kunne have råd til at foretage denne lempelse. Jeg har da også forstået på hr. Grünbaums artikler i den sidste tid, at han mener, vi skulle have mulighed for at foretage ganske små korrektioner i vores afgifts- og skattesystemer.

Til det andet spørgsmål, som hr. Helge von Rosen nævnte, vil jeg sige, at det må jeg altså have misforstået. Jeg mente, hr. Helge von Rosen også brugte udtrykket homofile forhold, ligesom hr. Ømann gjorde det. Man støder jo ofte på tilfælde, hvor man ud fra menneskelige synspunkter må sige: jeg har ikke noget som helst imod at lempe, men jeg har en dispensationsregel, som må angive et forholdsvis fast kriterium fra lovgivningsmagtens side, for når lov-

givningsmagten vedtager en arveafgiftslov, så er det meningen, at arveafgifter skal betales i de tilfælde, der falder ind under loven. Når man derudover har en dispensationsadgang, som i øjeblikket efter loven er knyttet til — foruden plejebørn og den slags tilfælde, som vi alle er indforstået med — at man har en fælles husstand, og at den ene har været økonomisk afhængig af den afdøde, så har vi her nogle ganske faste kriterier, og hvis hr. Helge von Rosen under udvalgsbehandlingen kan skitsere et lige så fast kriterium for en udvidelse heraf, så ser jeg det gerne. Jeg er stødt på mange tilfælde, også hvor det drejer sig om ikke-homofile, hvor man må sige: det er kedeligt ud fra et menneskeligt synspunkt, at man ikke kan stille dem f. eks. som søskende eller som børn i arveafgiftsmæssig henseende, men der er altså ikke hjemmel til det. Der er ikke mulighed for det i den lov, folketinget har vedtaget. Kan det menneskelige synspunkt, hr. Helge von Rosen redegjorde for, finde udtryk i en administrabel, afgrænset dispensationsbestemmelse, ja, så ser jeg det meget gerne og ser det meget gerne drøftet i det udvalg, der skal nedsættes om denne lovgivning.

Ømann: Med finansministerens slutbemærkning var det egentlig ikke nødvendigt, at jeg kom herop, for jeg ville have sagt: mon det dog ikke er muligt efter en drøftelse i udvalget at finde frem til den hjemmel, som finansministeren mangler med hensyn til at tillade en mildere arveafgiftsbelægning i tilfælde, hvor der foreligger faktiske økonomiske fællesboer. Vi behøver ikke at blande andre ting ind i det, det afgørende er, om der har foreligget et faktisk fællesbo, som gør det rimeligt, at de ikke falder ind under en dyrere afgiftsbestemmelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Kaj Andresen): Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at forslag til lov om ændring af lov om afgift af arv og gave henvises til et udvalg på 17 medlemmer, og at de to andre lovforslag henvises til udvalget angående forslag til lov om ændring af ligningsloven m. fl. lovforslag. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af afskrivningsloven.

(Lovforslaget (nr. 41) findes i tillæg A. sp. 859, fremsættelsen i tidenden sp. 631).

Første næstformand (Kaj Andresen): Sammen med denne sag foretages den næste sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om investeringsfonds.

(Lovforslaget (nr. 42) findes i tillæg A. sp. 893, fremsættelsen i tidenden sp. 633).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Grünbaum: Med disse to lovforslag om en ændring af afskrivningsloven og loven om investeringsfonds indarbejdes de gældende regler om forskudsafskrivning, og der foreslås en ny regel om dispensation, når 4 års fristen for anskaffelsen overskrides og denne overskridelse ikke har kunnet forudses eller afværges. Det er hovedindholdet.

Vi er indforstået med, at der bliver adgang til en dispensation. Spørgsmålet har jo været forelagt i finansudvalget, og dette lovforslag fremkommer, efter at finansudvalget har anmodet om, at man lovgiver om spørgsmålet i stedet for at fortsætte med tekstanmærkninger, og det vil jeg takke finansministeren for at man nu gør.

Men jeg vil tilføje, hvad jeg også sagde i finansudvalget, at en meget lang frist kan godt forekomme lidt betænkelig. Her er altså foreslået en frist på 3 år. Den forekommer noget rigelig i forhold til en hovedregel, der siger 4 år; en dispensation på 3 år fra en hovedregel på 4 år er lidt meget.

Det må ikke glemmes, at det primære formål med at have gunstige afskrivningsregler jo ikke er at give en gruppe af skatteydere en særlig mulighed for at foretage skattemæssige udligninger af indkomsten fra et år til et andet, som andre skatteydere ikke har mulighed for. Det primære formål er at fremme erhvervslivets investeringer med gunstige afskrivningsregler, og det må man trods alt ikke glemme, selv om reglerne virker på den anden måde også, og selv om der er mange, der er glade for, at de virker på den anden måde. Det primære formål er at fremme investeringerne. Derfor bør en sådan yderligere frist, der foreslås, ikke være for lang, og det vil vi altså gerne se på i udvalget. Jeg er naturligvis opmærksom på, at det er ligningsrådet i sidste ende, der bestemmer, hvor lang fristen bliver i det enkelte tilfælde. Vi er positive over for disse to lovforslag.

Men jeg vil gerne, når nu afskrivningsloven er til behandling, sige lidt om et spørgsmål, der har været en hel del fremme her i sommerens løb, meget stærkt fremme i pressen, i radio og TV, nemlig spørgsmålet om de såkaldte skattefri millionærer, det hænger jo også noget sammen med afskrivningerne. Da disse oplysninger fremkom, vakte det — og efter min mening med fuld ret — en hel del røre og forargelse i befolkningen. Jeg synes, det er og bliver forargeligt, at visse grupper af skatteydere kan undgå at bidrage med deres del af indkomstskatten til dækning af de fællesudgifter, der er i samfundet, med det resultat, naturligvis, at det så må være andre skatteydere, der skal betale så meget mere i skat. Det er ikke rimeligt. Vi mener, at det er simpelt hen uretfærdigt.

En del af disse uretfærdigheder hænger sammen med, at skatteligningen endnu ikke er god nok. Jeg vil gerne også her benytte lejligheden til at sige, at vi har med momsens fået et fremskridt på ligningsområdet. Det får vi også med kildeskatten, og den væsentligt skærpede kontrollov, vi fik i 1967, bl. a. med krydsrevisionerne, har også givet os nye midler i hænde til at gøre ligningen betydelig mere effektiv, end den har været tidligere. Vi får nu gennem momsens et meget vigtigt tål for ligningen, nemlig omsætningen i en virksomhed, og vi får gennem kildeskatten, når den er indarbejdet,